

Input // output

Politiek

Jong-A-Pin *et al.* testen twee modellen van de politieke cyclus aan de hand van data over de begroting van 25 OESO-regeringen. In beide modellen groeit het overheidstekort vlak voor nieuwe verkiezingen, maar de theorie die deze top van de politieke cyclus verklaart verschilt per model. Volgens het *adverse selection*-model probeert de zittende regering vlak voor de verkiezingen haar competentie naar de stemmer te seinen. Dit doet zij door het overheidstekort hoger te laten oplopen. Competente regeringen zijn namelijk beter in staat om budgettaire problemen in de toekomst weer op te lossen.

Het *moral hazard*-model stelt daarentegen dat de zittende regering in het vooruitzicht van verkiezingen niet-verifieerbare acties onderneemt om haar populariteit onder het electoraat te vergroten. Een niet-verifieerbare actie kan zijn het heimelijk vergroten van de overheidsuitgaven of verlagen van de belastingen. De auteurs kunnen op basis van hun onderzoek niet eenduidig concluderen welk van beide modellen het meest plausibel is.

Jong-A-Pin, R., J.-E. Sturm en J. de Haan (2012) Using real-time data to test for political budget cycles. *SOM Discussion Paper*, 010.

Gewelddadig

De kans dat iemand geweldsdelicten pleegt, wordt groter naarmate er meer andere geweldplegers in zijn buurt wonen. Voor geweldloze delicten maakt het echter geen verschil hoeveel andere inbrekers of fraudeurs er in de wijk wonen. Dit concluderen Bernasco *et al.* uit hun dataset die alle 14,3 miljoen Nederlanders beslaat die in 2006 tussen 10 en 89 jaar oud waren. Een verklaring voor de resultaten kan zijn dat geweldsdelicten worden vergolden met andere geweldsdelicten. Bij geweldloze misdaden is het echter moeilijk om de dader te achterhalen, waardoor vergelding minder vaak voorkomt. Daarnaast zoeken de auteurs de oorzaak van hun resultaten in sociale interactie tussen buurtbewoners. Een bewoner van een wijk met veel geweldplegers heeft namelijk een grote kans om slachtoffer te worden van geweld. Om dit gevaar af te wenden kan de bewoners een signaal afgeven aan zijn burens. Dit doet de bewoner door zelf ook geweldsdelicten te plegen. Bij geweldloze misdaad werkt deze strategie minder goed, omdat deze delicten minder opvallen.

Bernasco, W., T. de Graaff, J. Rouwendal en W. Steenbeek (2012) Social interactions and crime revisited: an investigation using individual offender data in Dutch neighborhoods. *Tinbergen Institute Discussion Paper*, 108.

School

Het feit dat Nederland vier verschillende onderwijsniveaus aanbiedt aan middelbare scholieren heeft geen direct effect op de gemiddelde schoolprestaties. Het Nederlandse middelbaaronderwijssysteem biedt echter wel relatief gelijke kansen aan alle scholieren. De aanwezigheid van veel verschillende onderwijsniveaus, zoals in Nederland, blijkt namelijk de positieve relatie tussen sociale status en prestatie van scholieren te verkleinen. Dit geldt des te meer als de middelbare scholen hun leerlingen aan de poort selecteren op basis van prestaties op de basisschool, wat vaak gebeurt in Nederland. Dit concludeert Korthals op basis van een dataset die 31 landen en 185.000 scholieren beslaat.

Korthals, R. (2012) Selection and tracking in secondary education. *METEOR Research Memorandum*, 049.

Sparen

Onzekerheid over het toekomstige pensioeninkomen zorgt dat rijke huishoudens meer gaan sparen buiten het pensioen om. Ook sparen hoge inkomens meer wanneer zij denken langer te blijven leven. Voor lage inkomens verandert het spaargedrag echter in beide gevallen niet. Deze resultaten vloeien voort uit het econometrische model dat Van Santen toepast op paneldata over Nederlandse huishoudens in de periode 1993–2011. Uit het model blijkt verder dat het spaarsaldo van hoge inkomens toeneemt zodra de verwachte pensioenuitkeringen afnemen. Ook dit verplaatsingseffect is voor lage inkomens niet aanwezig. Het zijn dan ook de hoge inkomens die ervoor zorgen dat het totale gespaarde vermogen toeneemt met 0,115 cent als het totale pensioenvermogen afneemt met 1 euro. De resultaten van dit onderzoek impliceren dat hoge inkomens zich wel degelijk bezighouden met hun toekomstige pensioen. Voor lage inkomens kan dit echter niet worden aangetoond. De auteur noemt als redenen hiervoor financieel analfabetisme en liquiditeitsbeperkingen onder huishoudens met een laag inkomen.

Santen, P. van (2012) Uncertain pension income and household saving. *Netspar Discussion Paper*, 034.

Detailhandel

De omzet van de Nederlandse detailhandel is in augustus 2012 toegenomen met 0,9 procent vergeleken met augustus 2011. Deze toename wordt veroorzaakt door een stijging in afzetprijs van gemiddeld 1,9 procent. Volgens de cijfers van het CBS blijkt de omzet echter te krimpen met

0,9 %
SINDS 1916
Groei

omzet detailhandel

twee procent als gecorrigeerd wordt voor het koopdagpatroon. De omzet steeg in augustus met name voor supermarkten en internetwinkels, terwijl non-foodwinkels al enkele perioden op rij kampen met omzetzakking.

CBS (2012) Omzet detailhandel groeit marginaal. *Persbericht*, 16 oktober.

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.

Basel

In het Basel 3-akkoord is onder andere een verplichte *Liquidity Coverage Ratio* (LCR) opgenomen. Dit houdt in dat een bank dusdanig veel liquide middelen moet bezitten dat het in alle gevallen dertig dagen lang aan haar netto-kasbetalingen kan voldoen. Bonner en Eijffinger onderzoeken een vergelijkbare LCR die in 2003 in Nederland werd ingevoerd. Het blijkt dat banken die net genoeg of net te weinig liquide middelen hebben om aan de LCR te voldoen, een hogere rente eisen van en betalen aan andere banken. Ook blijken deze banken tijdens een crisis minder geld uit te lenen aan andere banken. Het invoeren van de Basel-LCR kan ook een dergelijk negatief effect hebben op de Europese interbancaire markt. Een goed functionerende interbancaire markt is echter wel belangrijk voor het uitvoeren van het Europese monetaire beleid.

Bonner, C. en S. Eijffinger (2012) The impact of the LCR on the interbank money market. *EBC Discussion Paper*, 019.

Fair

Fairtradeproducten verkopen is alleen gunstig voor bedrijven in ontwikkelingslanden met een hoge productiviteit, die vaak relatief rijk zijn. Het doel om de armste producenten uit de armoede te helpen is dan ook nog niet gehaald. Breimer en De Vaal trekken deze conclusie uit hun theoretische model waarin bedrijven in ontwikkelingslanden kiezen tussen gewone productie en fairtradeproductie. Fairtradeproducten kunnen duurder verkocht worden, vanwege hogere kwaliteitseisen. Deze stuwten echter ook de productiekosten van fairtradegoederen op. Alleen de relatief productieve bedrijven kunnen de hogere productiekosten terugverdienen, zeker als er ook nog eenmalige kosten verbonden zijn aan de overgang naar fairtradeproductie.

Breimer, M. en A. de Vaal (2012) The effects of fair trade when productivity differences matter. *NICE Working Paper*, 106.

Overschot

Het overschot op de goederenrekening van de eurozone in augustus 2012 bedroeg 6,6 miljard euro. Dit blijkt uit de ramingen van Eurostat, welke niet seizoengecorrigeerd zijn. In augustus 2011 was er nog een tekort van 5,6 miljard euro. Op de goederenrekening van Nederland voor

De auteur heeft verklaard dit artikel alleen te publiceren in ESB en niet elders te publiceren in wat voor medium dan ook. Het is wel toegestaan om het artikel voor eigen gebruik en voor publicatie op een intranet van de werkgever van de auteur aan te wenden.

Directie

Leden van raden van commissarissen eisen een hoger rendement van investeringsprojecten dan CEO's en CFO's. Ook achten commissarissen investeringsprojecten meer risicovol dan CEO's en CFO's. Deze bevindingen van De Groot et al. vloeien voort uit een experiment waarbij de drie typen directeuren hypothetische investeringsprojecten beoordelen. CEO's, CFO's en commissarissen nemen vaak gezamenlijk beslissingen. Deze beslissingen kunnen makkelijker worden genomen als de directeuren hun onderlinge verschillen in acht nemen bij het overleggen.

Groot, B. de, S. Renes, R. Segers en P.H. Franses (2012) Risk perception and decision-making by the corporate elite: empirical evidence for Netherlands-based companies. *ERIM Report Series*, 013.

Ondernemen

Van Solinge onderzoekt welke factoren bijdragen aan de keuze van mensen om na hun officiële pensionering weer werk op te pakken als ondernemer. Uit de gebruikte paneldata blijkt dat vooral hoogopgeleide en rijke mannen zelfstandige worden na hun pensionering. Een reden voor dit resultaat kan zijn dat hoogopgeleide en rijke mannen beschikken over een beter netwerk en meer kapitaal. De claim uit eerder onderzoek dat gepensioneerden gedwongen worden te ondernemen wegens slechte kansen op de arbeidsmarkt wordt niet door de data ondersteund.

Solinge, H. van (2012) Explaining transitions into self-employment after (early) retirement. *Netspar Discussion Paper*, 036.

Flexibel

Een sterke wettelijke bescherming van werknemers leidt tot meer tijdelijke arbeidscontracten. Dit concluderen Dräger en Marx op basis van empirisch onderzoek. De auteurs onderzoeken of er relatief meer tijdelijke werknemers worden ingezet als bedrijven kampen met fluctuaties in de hoeveelheid werk. Dit blijkt alleen het geval te zijn als bedrijven werknemers moeten aantrekken uit een relatief rigide arbeidsmarkt. Hieruit blijkt dat versoepeling van de arbeidsmarkt bedrijven helpt om onzekerheid het hoofd te bieden. Ook hebben de meeste werknemers liever geen tijdelijk contract, wat betekent dat ook de werknemer gebaat kan zijn bij een flexibele arbeidsmarkt.

Dräger, V. en P. Marx (2012) Do firms demand temporary workers when they face workload fluctuation? Cross-country firm-level evidence on the conditioning effect of employment protection. *IZA Working Paper*, 6894.

Onzekerheid

Macro-economische onzekerheid leidt tot een hogere volatiliteit van de olieprijs. Het econometrische model van Van Robays toont aan dat de prijselasticiteit van zowel de vraag naar als het aanbod van olie kleiner is als er economische onzekerheid heerst. Dit uit zich in grotere prijsveranderingen bij een even grote vraag- of aanbodschock. De geschatte prijselasticiteit van de vraag naar olie is $-0,24$ in perioden van onzekerheid, terwijl deze onder normale omstandigheden $-0,34$ is. De onderzoeker schat de prijselasticiteit van het aanbod van olie bij onzekerheid op $0,08$, vergeleken met $0,12$ onder relatief rustige omstandigheden.

Robays, I. van (2012) Macroeconomic uncertainty and the impact of oil shocks. *ECB Working Paper*, 1479.

de periode januari–juni 2012 prijkt een overschot van 29,1 miljard euro. Dat is een toename van 0,5 miljard euro vergeleken met dezelfde periode vorig jaar.

Eurostat (2012) Euro area international trade in goods surplus of 6.6 billion euro. *Persbericht*, 16 oktober.

6,6 miljard
SINDS 1916
Handelsoverschot
eurozone